

Nr 147.

Av herr **Nilsson, Petrus, m. fl.**, om anordnande i Kalmar av kontroll för export av smör och ägg.

Vid föregående års riksdag fattades bland annat beslut om skärpning av kontrollen över exportsmöret. Detta innebär bland annat, att allt smör, som är avsett att utföras ur riket, skall införas till av staten i Malmö och Göteborg upprättade kontrollstationer för att underkastas kontroll genom svenska smörprovningarnas försorg.

Lika väl som vi inse vikten av en noggrann kontroll över det runmärkta smörets kvalitet och särskilt över kvaliteten av det för export avsedda, lika väl vilja vi framhålla vikten av att smörkontrollen anpassar sig efter produktionens och handelns fordringar.

Koncentreringen av smörexporten till endast tvenne kontrollstationer kan emellertid befaras få menliga följder för avsättningen, särskilt som ingen Östersjöhamn enligt det fattade beslutet skulle komma ifråga. I en skrivelse till Kungl. Maj:t av den 15 december 1930 har förvaltningsutskottet för Kalmar läns södra hushållningssällskap bland annat härom anfört följande:

»Därest det smör, som nu skeppas med båt från Kalmar direkt på England skall i och för kontroll inlastas i Malmö, uppstår givetvis på grund härav avsevärda kostnader ävensom tidspillan.

I detta fall torde de ökade kostnaderna dels för högre hamnavgift för smör, som sändes i inrikes transport och dels för arbetet med smörets ur- och inlastning i Malmö kunna beräknas uppgå till 8 à 10 kronor per ton eller 0,8 à 1 öre per kg. smör. Dessutom kommer olägenheten av tidspillan. För närvarande ligger båten i Malmö cirka ett dygn. Där måste sålunda smöret, som är inställt i kylrummen lastas ur, transporteras till kylagerhusen, kontrolleras därstädes, transporteras ner till båten igen och lastas ner. Kvantiteterna, som transporteras med dessa lägenheter hava vissa tider uppgått till 15 à 20 ton per vecka. Det är möjligt att det låter sig göra att utföra kontrollen och därmed förenade arbeten på en dag, detta är dock enda förutsättningen för att transportlinjen överhuvudtaget skall kunna användas i framtiden.

Det smör, som exporteras på Tyskland och sändes med fartyg från Kalmar direkt till Lübeck, har en transporttid om 22 à 23 timmar. Då dessa fartyg lämna Kalmar torsdag f. m. äro de alltså i Lübeck fredag morgon och smöret kan distribueras samma dag i Tyskland. Frakten för detta smör går på 25 kronor per ton, eller 2,5 öre per kg.

Därest detta smör skall införas i Malmö i och för kontroll, komma båtfrakterna att höjas med cirka 15 kronor per ton och dessutom tillkommer transportkostnaderna till och från kyllagerhusen, som kunna taxeras till 7 kronor per ton. För denna transport kommer kontrollen alltså att betyda en stegring i utgifterna per kg. smör om cirka 2,2 öre. Dessutom må tidsutdräkten observeras. Från det smöret lämnar Kalmar tills det når Tyskland torde i detta fall komma att åtgå omkring 3 dygn.

Om smör, avsett för export på Tyskland, däremot sändes från Kalmar via Malmö medelst järnväg och båt (båt från Malmö till Lübeck), torde merkostnaderna komma att belöpa sig till 2,5 à 3 öre per kg. I detta fall torde transporttiden komma att bli omkring 2 dygn.

Förvaltningsutskottet, som till fullo inser vikten av en effektiv och noggrann kontroll över exportsmöret, på det att garanti vinnes att utlandsmarknaderna tillföras blott förstklassigt svenskt smör, vill ifrågasätta, huruvida nu berörda kontrollåtgärder äro fullt lämpliga med hänsyn till att de icke blott försena smörets ankomst till utlandet — vilket i och för sig är nog så betänkligt i fråga om en färskvara sådan som smör, där andra exportländer göra allt för snabba transporter — utan att de även avsevärt fördyra transportkostnaderna. Ovan har visats, att de komma att stegras med 2 à 3 öre per kg. smör, vilket givetvis i sista hand kommer att få betalas av mjölkproducenterna genom lägre mjölklikvider.

Det synes därför, att den föreslagna kontrollen av exportsmör från sällskapets område kommer att betyda allvarliga olägenheter för länsdelens mjölkproducenter, utan att dessa kunna tänkas erhålla fördelar därav i motsvarande grad på annat sätt, t. ex. genom höjt smörpris».

Förvaltningsutskottets skrivelse utmynnar i hemställan om åtgärder för verkställande i Kalmar av föreskriven kontroll av exportsmör genom därstädes uppfört kyllagerhus eller om detta icke ske kan, att Kungl. Maj:t täcktes föreskriva, att export av smör från sällskapets samt närgränsande länsdelars områden må efter kontroll på annat sätt än genom uppläggning av smöret i kyllagerhus i Malmö eller Göteborg få utföras ur riket.

Gotlands hushållningssällskap anser, att smörexport från Gotland blir omöjliggjord, därest Gotlands smör skall kontrolleras i Göteborg eller Malmö.

Av det anförda torde framgå, att frånvaron av kontrollstation vid lämpligt belägen Östersjöhamn skulle i hög grad försvåra smörexporten från stora och viktiga produktionsområden, vartill hänsyn bör tagas vid den fortsatta utredning, som förutsättes i riksdagens beslut.

På grund av vad ovan anförts och med hänvisning till av riksdagen be-

gärd förnyad utredning rörande antalet och förläggning av ifrågavarande kontrollstationer få vi hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag att även i Kalmar måtte anordnas betryggande kontroll för export av smör och ägg.

Stockholm den 21 januari 1931.

Petrus Nilsson.

Erik Anderson.

Ruben Wagnsson.

Carl Boberg.

Uno Wijkström.
